CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN
SURAT.

Manuscripts Library
S.D.P.B.
Coll. No. 918

Title Śrī Vāsudevasahasranāma

CHUNILAL GANDHI VIDYABHAVAN, SURAT

Shastri Dinmanishankar Pustak-Bhandara

No.: 918 Subject: Stotra.

Title: Śrī Vasudevasahastranāma.

Author: – Scribe: –

Date of the work: – Date of the Ms.: V.S. १९८४

Place of the work: – Place of the Ms.: –

Size: 3.6" by 6.7" Extent: 25 foll.

Language: Sanskrit Script: Devanagari

Remarks: —

॥श्रीगणेशाय नमः॥ सूत उवाच। निमिषे निमि
षक्षेत्रे मुनयः शौनकादयः॥ देवर्षिमुपसंगम्य पप्र
च्छुरिदमादृताः॥१॥ ऋषय ऊचुः॥ ब्रह्मन् केन प्रकारेण
सर्वपापक्षयो भवेत्। विना दानेन तपसा विना तीर्थै
विना मखैः॥२॥ विना यज्ञैर्विना ध्यानैर्विना चेंद्रियनिग्र
हैः। विना शास्त्रसमूहैश्च कथं मुक्तिरवाप्यते॥३॥ श्रीना १
रद उवाच॥ कैलासशिखरासीनं देवदेवं जगद्गुरुं। प्रणि
पत्य महादेवं पर्यपृच्छदुमा प्रियं॥४॥ श्रीपार्वत्युवाच

त्तगावं त्वं परो देव सर्वज्ञः सर्वदृग्जितः। त्वल्लिंगमर्च्य
ते देवैर्ब्रह्मसूर्यादिकैरपि॥५॥ त्वत्तोऽनन्तं नेति निगमा
दि सर्ववरप्रद। त्वं जन्ममृत्युरहितः स्वयंभूः सर्व
शक्तिमान्॥६॥ सदा ध्यायसि किं स्वामिन् दिग्वासा
मदनांतकः। तपश्चरसि कस्मात्त्वं जटिलो भस्मधूसरः
॥७॥ किं वा जपसि देवेश परं कौतूहलं हि मे॥ अनुग्रा
ह्या प्रियानेऽस्मि तत्त्वं कथय सुव्रत॥८॥ श्रीमहादेव उ
वाच॥ नेदं कस्यापि कथितं गोपनीयमिदं मम॥ किंतु

वक्ष्यामि नत्वाम्मि नूत्वं नक्वापि प्रियाणि मे ॥९॥ पुरा सत्य
युगे देवि विष्णुं भजनयो विना ॥ यजंति विष्णुमेवैकं त्वा
त्वा सर्वेश्वरेश्वरं ॥१०॥ त्रयाणि परमा मूद्देवि मेरुकामु
ष्मिकीं परां ॥ यां न प्राप्य सुरैः सर्वैर्हत्या क्लेशाववर्जिना
॥११॥ न तां निं प्रपद्यंते विना भागवतान्नरान् ॥ मन्मुखा
दपि संश्रुत्य देवा विष्णु बहिर्मुखाः ॥१२॥ देवैः पुराणैः सि
द्धांतैः निंत्रैर्विज्ञानं चैव न सः ॥ निश्चयं नाधिगच्छंति किं तत्वं २
किं परं पदं ॥१३॥ तुलापुरुषदानाद्यैः रश्वमेधादिभिर्मखैः ॥

वाराणसी प्रयागादितीर्थस्नानादिभिः प्रिये ॥१४॥ गयाश्रा
द्धादिभिः पिञ्चैर्वेदपाठादिभिर्जपैः ॥ तपोभिरुग्रैर्नियमै
र्यमैर्नतद्दयादिभिः ॥१५॥ गुरुशुश्रूषणैः सत्यैर्धर्मैर्वर्णा
श्रमान्वितैः ज्ञानध्यानादिभिः सम्यक् चरितैर्जन्मजन्मभिः
॥१६॥ नयांति तत्परं श्रेयो विष्णु सर्वेश्वरेश्वरं ॥ सर्वेनावैर
नाश्रित्य पुराणं पुरुषोत्तमं ॥१७॥ अनन्यगतयो मर्त्या भो
गिनो पि परंतपः ॥ ज्ञानवैराग्यरहिताः ब्रह्मचर्यादिवर्जि
ताः ॥१८॥ सर्वधर्मोज्झिता विष्णोर्नाममात्रैकजल्पकाः ॥

सुखेन यां गतिं यान्ति न तां सर्वेपि धार्मिकाः ॥१९॥ स्मर्त्तव्यः स
ततं विष्णुः विस्मर्त्तव्यो न — — — ॥ सर्वे विधिनिषेधाः स्यु
रेतयोरेव किंकराः ॥२०॥ किं नु ब्रह्मादिभिर्देवैः पुरा दृष्टो
निरंजनः ॥ निर्णयं विष्णुनाथैव यथेष्टं पदमागतः ॥२१॥
श्रीलक्ष्मीवाचात्मनः प्रज्ञां सम्यगाराधितो हरिः मयका चात्म
दपि श्लाघ्यं वांछता हृज्जनात्मना ॥२२॥ ततः सा सा जगन्ना
थ प्रसन्नो न कश्च वसलेः ॥ अंशांशेनात्मनैवैनानुग्रजया २
मास केशवः ॥२३॥ देवान् पितॄन् द्विजान् हव्यकव्याघैः

करुणामयः ॥ ततः प्रभृति हृत्पंनेत्रैलोके सचराचरे ॥२४॥
मां चोवाच यथा मन्त्रः प्रत्यक्षेष्टोन विष्यसि ॥ त्वामाराध्य
तथाहं तोगृहाणां स्मवरं ततः ॥२५॥ द्वापरादौ युगे न्नत्वा
कलेयामानुषादिषु त्यागमेकल्पिनेत्वं जनान्मद्विमुखा
न्कुरु ॥२६॥ मां च गोपय येन स्यात्सृष्टिरेषोत्तरोत्तरा ॥ ततस्तं
प्रणिपत्याहमवोचं परमेश्वरं ॥२७॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ ब्रह्म
हत्यासहस्रस्य पापं यास्येशामोक्षयं चन ॥ न पुनस्त्वदविज्ञा
नेकस्यकोटिशानैरपि ॥२८॥ यस्मान्मयाक्तनास्पर्शापवित्र

स्यां कथं हरे ॥ शुध्यंति सर्वपापानि तन्मे वद त्वं केशव ॥ २९ ॥ श्री
भगवानुवाच ॥ सदा नाम सहस्रं मे पावनं मत्प्रदावहं ॥ तत्प
ठानुदिनं शांनो सर्वैश्वर्यं प्रदिछसि ॥ ३० ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥
नमेवतपसा नित्यं नजानिमिलो मि~~किंवश~~: चिंतये ॥ तेनाद्विन
पमहिमा जगत्पूज्योसि पार्वती ॥ श्रीपार्वत्युवाच ॥ साधु साधु
त्वया पृष्टं विष्णो तन्मे कथय देवेश पथाहमपि शंकर ॥ सर्वे
श्वरी निरूपमा नवस्यां महश्रीप्रनो ॥ ३२ ॥ श्रीमहादेव उवाच ५
साधु साधु त्वया पृष्टं विष्णो भगवतः प्रभो ॥ नाम्नां सहस्रं वक्ष्या

मि सुखं त्रैलोक्य मुक्तिदं ॥ ३३ ॥ ॐ अस्य श्रीविष्णुसहस्रनामम
लामंत्रस्य श्रीमहादेव ऋषिः ॥ परमात्मा देवता प्रणवो बीजं
हरिः शक्तिः ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ सर्वकामावाप्त्यर्थे सहस्रनामस्तो
त्रजपे विनियोगः ॥ ॥ ॐ वासुदेवः परंब्रह्म परमात्मा परात्परः ।
परंधाम परंज्योतिः परंतत्त्वं परंपदं ॥ ३४ परेशिवः परोध्येयः परं
तत्त्वं परागतिः ॥ परमार्थः परंश्रेयः परानंदः परोदयः ॥ ३५ ॥ परोव्य
क्तात् परं व्योम परर्द्धिः परमेश्वरः ॥ निरामयो निर्विकारो निर्विक
ल्पो निराश्रयः ॥ ३६ ॥ निरंजनो निरालंबो निर्लेपो निरविग्रहः ॥

निर्गुणो निष्कलोऽनंतो नघोऽचिंत्योऽचलोऽच्युतः ॥३७॥ अनीद्रिपोऽमितो
पारोऽनीशोऽनीशो व्यापी व्यापकः सर्वज्ञः सर्वगः सर्वः सर्वदः सर्वभा
वनः ॥३८॥ सर्वशास्ता सर्वसाक्षी पूज्यः सर्वस्य सर्वदृक् ॥ सर्वशक्तिः
सर्वसारः सर्वात्मा सर्वतोमुखः ॥३९॥ सर्वावासः सर्वरूपः सर्वादिः
सर्वदुःखहा ॥ सर्वार्थः सर्वतोभद्रः सर्वकारणकारणं ॥४०॥ सर्वा
धिशाधिकः सर्वाध्यक्षः सर्वेश्वरेश्वरः ॥ षड्विंशको महाविष्णुर्महा
गुह्यो महाविष्णुः ॥४१॥ नित्योदितो नित्ययुक्तो नित्यानंदः सनातनः ॥ ५
मायापतिर्योगपतिः कैवल्यः पतिरात्मभूः ॥ धरजन्ममृत्युजरातीतः

कालातीतो भवातिगः ॥ पूर्णः सत्यः शुद्धबुद्धः स्वरूपो नित्यचिन्म
यः ॥४३॥ योगप्रियो योगगम्यो भवबंधैकमोचकः ॥ पुराणपुरुषः
प्रत्यक्चैतन्यं पुरुषोत्तमः ॥४४॥ वेदांतवेद्यो दुर्ज्ञेयस्तापत्रयविव
र्जितः ॥ ब्रह्मविद्याश्रयोऽनघः स्वप्रकाशः स्वयंप्रभुः ॥ सर्वोपेयउ
दासीनः प्रणवः सर्वतः समः ॥ सर्वानवद्यो दुःप्रापस्तुरीयस्त
मसः परः ॥४६॥ कूटस्थः सर्वसंश्लिष्टो वाङ्मनोगोचरातिगः ॥
संकर्षणः सर्वहरः कालः सर्वभयंकरः ॥४७॥ अनुल्लंघ्यश्चित्र
गतिः महारुद्रो दुरासदः ॥ मूलप्रकृतिरानंदः प्रद्युम्नो विश्वमोहनः ॥

माहामायोविश्वबीजंपरशक्तिःसुखैककृत्।सर्वकाम्योनं
तशीलःसर्वभूतवशंकरः।।४८।।अनिरुद्धःसर्वजीवोहृषी
केशोमनःपतिः।निरुपाधिप्रियोहंसोक्षरःसर्वनियोजकः।।५०
ब्रह्मप्राणेश्वरःसर्वभूतभृद्देहनायकः।।क्षेत्रज्ञःप्रकृति
स्वामीपुरुषोविश्वसूत्रधृक्।।५१।।अंतर्यामीत्रिधामांतःसा
क्षीत्रिगुणईश्वरः।योगगम्यःपद्मनाभःशेषशायीश्रियः
पतिः।।५२।।श्रीसदोपास्यपादाब्जोनित्यश्रीःश्रीनिकेत
नःनित्यंवक्षःस्थलस्थश्रीःश्रीनिधिःश्रीधरोहरिः।।५४।। ६

वक्षःस्थश्रीनिश्चलश्रीदोविष्णुःक्षीराब्धिमंदिरः।कौस्तुभो
द्भासितोरस्कोमाधवोजगदार्तिहा।।५५।।जगद्बंधुर्जग
त्स्रष्टाजगद्धाताजगन्निधिः।।जगदेकस्फुरद्वीर्योनाहं
वादीजगन्मयः।५६।श्रीवत्सवक्षानिःसीमकल्याणगु
णभाजनः।पीतांबरोजगन्नाथोजगत्त्राताजगत्पिता।
।५७।।सर्वाश्चर्यमयःसर्वसिद्धार्थःसर्ववीरजित्।सर्वा
मोघोद्यमोब्रह्मरुद्राद्युत्कृष्टचेतनः।शंभोपितामह
ब्रह्मपिताशक्राद्यधीश्वरः।सर्वदेवप्रियःसर्वसर्वमूर्ति

रनुत्तमः॥५८॥सर्वदेवैकशरणं सर्वदेवैकदेवतं॥यज्ञभु
ग्यज्ञफलदो यज्ञेशो यज्ञभावनः॥५९॥यज्ञत्राता यज्ञपुमा
न्वनमाली द्विजप्रियः॥द्विजैकमानदो विप्रकुलदेवोऽसु
रांतकः॥६०॥सर्वदुष्टांतकृत्सर्वसज्जनानन्यपालकः॥स
प्तलोकैकजठरः सप्तलोकैकमंडनः॥६१॥सृष्टिस्थित्यंतकृ
च्चक्रीशार्ङ्गधन्वा गदाधरः॥शंखभृन्नंदकी पद्मपाणिर्गरु
डवाहनः॥६२॥अनिर्देश्यवपुः सर्वः सर्वत्रैलोक्यपावनः॥ ७
अनंतकीर्त्तिर्निःसीमपौरुषः सर्वमंगलः॥६३॥सूर्य

कोटिप्रतीकाशो यमकोटिदुरासदः॥ब्रह्मकोटिजगत्स्रष्टा
वायुकोटिमहाबलः॥६४॥कोटींदुजगदानंदी शंभुकोटि
महेश्वरः॥कुबेरकोटिलक्ष्मीवान् शक्रकोटिविलासवान्
॥६५॥कंदर्पकोटिलावण्यो दुर्गाकोट्यरिमर्दनः॥समुद्रको
टिगंभीरस्तीर्थकोटिसमाह्वयः॥६६॥हिमवत्कोटिनिःकं
पकोटिब्रह्मांडविग्रहः॥कोट्यश्वमेधपापघ्नो यज्ञको
टिसमार्चनः॥६७॥सुधाकोटिस्वास्थ्यहेतुः कामधुक्को
टिकामदः॥ब्रह्मविद्याकोटिरूपः शिपिविष्टः शुचिश्रवाः॥

॥६९॥ विश्वंभरस्तीर्थपादः पुण्यश्रवणकीर्त्तनः। आदिदेवो
जगज्जैत्रो मुकुंदः कालनेमिहा ॥७०॥ वैकुंठोऽनंतमाहा
त्म्यो महायोगीश्वरोत्सवः। नित्यतृप्तो लसद्भावो निःशंको
नरकांतकृत्॥ दीनानाथैकशरणो विश्वैकव्यसनापहः॥
जगत्कृपाक्षमो नित्यं कृपालुः सज्जनाश्रयः॥ योगेश्वरः
सदोदीर्णो वृद्धिक्षयविवर्जितः। अधोक्षजो विश्वरेता
प्रजापतिशताधिपः ॥७२॥ शक्रब्रह्मार्चितपदः शंभुब्रह्मो ८
र्द्ध्वधामगः। सूर्यसोमेक्षणो विश्वभोक्ता सर्वस्य पारगः॥७३॥

जगत्सेतुर्धर्मसेतुःधरो विश्वधुरंधरः। निर्ममोऽखिललोके
शो निःसंगोऽद्भुतभोगवान् ॥७५॥ वश्यमायो वश्यविश्वो विष्व
क्सेनः सुरोत्तमः। सर्वश्रेयःपतिर्दिव्यानर्घ्यभूषणभूषितः॥
७६॥ सर्वलक्षणलक्षण्यः सर्वदैत्येंद्रदर्पहा॥ समस्तदेवस
र्वस्वं नदेवननायकः॥७७॥ समस्तदेवकवचं सर्वदेवशिरो
मणिः। समस्तदेवतादुर्गं प्रसन्नाशनिपंजरः॥७८॥ समस्त
भयहृन्नामा भगवान् विष्टरश्रवाः। विभुः सर्वहितोदर्को
हतारिः सुगतिप्रदः॥७९॥ सर्वदैवतजीवेशो ब्राह्मणादि

नियोजकः।। ब्रह्मवंशानुः पराख्याणु ब्रह्मलग्नेष्टः कविस्वराट्।
।।८०।। विराट्नक्रः पराधीनः स्तुत्यः स्तोत्रार्थसाधकः।। परार्थ
कर्त्ता नित्यस्थः स्वार्थलस्यसदोत्थितः।।८१।। सदानंदः सदा
नदः सदाशांतः सदाशिवः।। सदाप्रियः सदातुष्टः सदापुष्टः
सदार्चितः।।८२।। सदाहृतः पावनाख्यो देवगुह्यो रयाकपिः।
सहस्रनामा त्रियुगश्चतुर्मूर्तिश्चतुर्भुजः।।८३।। भूतभव्य ९
वेभूनाथो महापुरुषसर्वजः।। नारायणो मुंजकेशः सर्वयो
गविनिःसृतः।।८४।। वेदसारो यज्ञसारः सामसाररत्ननिधिः।

साध्यः श्रेष्ठः पुराणर्षिर्निष्ठाशांतिपरायणः।।८५।। शिवस्त्रिशू
लविध्वंसी श्रीकंठैकवरप्रदः।। नरः कृष्णो हरिर्धर्मनंदनो धर्म
जीवनः।।८६।। आदिकर्ता सर्वसत्यः सर्वस्त्रीरत्नदर्पहा।।
त्रिकालजित् कंदर्पजुर्वशीसृक् मुनीश्वरः।।८७।। आद्यः क
विर्हयग्रीवः सर्ववागीश्वरेश्वरः।। सर्वदेवमयो ब्रह्मगुरुर्वा
गीश्वरीपतिः।।८८।। अनंतविद्याप्रभवो मूलविद्याविनाशकः।
सार्वज्ञदो जगज्जाड्यनाशको मधुसूदनः।।८९।। अनेकमं
त्रकोटीशः शब्दब्रह्मैकपारगः।। आदिविद्वान् वेदकर्त्ता वि

दान्मास्कृतिसागरः॥९०॥ वेदार्थवेदाहरणः सर्वविज्ञानजन्म उधी॥२
भूः॥ विद्याराजो ज्ञानमूर्त्तिर्ज्ञानसिंधुरखंडधीः॥९१॥ म- देवो
महाशृंगो जगद्बीजव हत्रधृक्॥ लीलाव्याप्ताखिलांभोधि
ऋग्वेदादिप्रवर्त्तकः॥९२॥ आदिकूर्मोऽखिलाधारस्तृणी
कृतजगद्भरः॥ अमरीकृतदेवौघः पीयूषोत्पत्तिकारणं॥९३॥
आत्माधारो धराधारो यज्ञांगो धरणीधरः॥ हिरण्याक्षहरः पृ १०
थ्वीपतिः श्राद्धादिकल्पकः॥९४॥ समस्तपितृभीतिघ्नः सम
स्तपितृजीवनः॥ हव्यकव्यैकभुक् हव्यकव्यैकफलदायकः॥९५॥

रोमांतर्लीनजलधिः क्षोभिताशेषसागरः॥ महावराहो यज्ञ
घ्नः॥ ध्वंसको याज्ञिकाश्रयः॥९६॥ नरसिंहो दिव्यसिंहः स
र्वारिष्टार्त्तिदुःखहा॥ एकवीरोऽद्भुतबलो मंत्रयंत्रैकभ
ंजनः॥९७॥ ब्रह्मादिदुःसहज्योतिर्युगांताग्न्यतिभीषणः
कोटिवज्राधिकनखो जगदुःप्रेक्ष्यमूर्त्तिधृक्॥९८॥ मातृचक्र
प्रमथनो महामातृगणेश्वरः॥ अचिंत्यामोघवीर्याढ्यः समस्ता
सुरघस्मरः॥ हिरण्यकशिपुच्छेदी कालसंकर्षणीपतिः॥ कृ
तांतवाहनः सद्यः समस्तभयनाशनः॥१००॥ सर्वविघ्नां

नकः सर्वसिद्धिदः सर्वहरकः॥ समस्तपानकध्वंसी सिद्धिसं
त्राधिकाकयः॥१॥ भैरवेशो हरात्रिघ्नः कालकोटिदुरासद
दैत्यगर्भश्राविनामा स्फुरद्व्यालोग्रगर्जितः॥२॥ स्मृतमात्रो
ऽखिलत्राता नाडुनरूपो महाहरिः॥ ब्रह्मचर्मशिरःपद्दिदि
ग्पालो दुर्गगन्धबलः॥१०३॥ द्वादशार्कशिरोदामा रुद्रश्रीष
कनूपुरः॥ योगिनीयस्तगिरिजाज्ञाना भैरवनर्त्तकः॥१०४॥ ११
वीरचक्रेश्वरो त्युग्रो यमारिः कालसंवरः॥ क्रोधम्बारोरुद्र
चंडीपरिवादादिदुष्टनुक॥५॥ सर्वाक्षोभ्यो मृत्युमृत्युःका

लमृत्युनिवर्त्तकः॥ असाध्यसर्वरोगघ्नः सर्वदुर्गहसौम्यक
न्नूं॥६॥ गणेशकोटिदर्पघ्नो दुःसहाशेषगोत्रहा॥ देवदा
नवदुर्द्धर्षो जगद्भयदनाशकः॥७॥ समस्तदुर्गतित्राता ताज
गन्द्वेकल्पनकः॥ उग्रेशोंवरमार्जारः कालमूषकभक्ष
कः॥८॥ अनंतायुधदोर्दंडो नृसिंहो वीरसन्नजित्॥ योगिनी
चक्रगुह्येशः शाक्रारिपशुमांसभुक्॥९॥ रुद्रो नारायणो मे
षरूपः शंकरवाहनः॥ मेषरूपशिवत्राता दुष्टशक्तिसम
स्तनुक्॥१०॥ तुलसीवल्लभो नीरोवामाचारो विलेष्टदः॥

महाशिवशिवारूढो भैरवो त्रिकपालधृक्॥ किल्लीचक्रेश्वरः
शक्रदिव्यमोदनरूपदः॥ गौरीसौभाग्यदो मायानिधिर्मायापा
न्यापहः॥२२॥ ब्रह्मतेजोमयो ब्रह्मश्रीमयश्च त्रयामयः॥
सुब्रह्मण्यो बलध्वंसी वामनोदितिदुःखहा॥२३॥ उपेन्द्रो नृप
निर्विष्णुः कश्यपान्वयमंडनः॥ बलिःस्वाराज्यदः सर्वदेव
विप्रान्नदोच्युतः॥२४॥ उरुक्रमस्तीर्थपादस्त्रिपदस्थस्त्रिवि
क्रमः॥ व्योमपादः स्वपादांभःपवित्रितजगत्त्रयः॥२५॥ ब्रह्मे १२
शाद्यभिवंद्यांघ्रिः क्षतधर्माद्रिसाधनः॥ अचिंत्याद्भुतविस्ता

रो विश्वरूपो महाबलः॥२६॥ राहुमूर्धापरांगछेत्ता भृगुपत्नी
शिरोहरः॥ पापत्रस्तः सदापुण्यो दैत्याशानित्यखंडनः॥२७॥
पूजिताखिलदेवाशो विश्वार्थैकावतारकृत्॥ स्वमायानि
त्यगुप्तात्मा भक्तचिंतामणिः सदा॥२८॥ वरदः कार्त्तवीर्या
दिराज्यराज्यप्रदोनघः॥ विश्वश्लाघ्यो मिताचारो दत्तात्रेयो
मुनीश्वरः॥२९॥ पराशक्तिसदाश्लिष्टो योगानंदः सदोन्मदः
समस्तेंद्रारितेजोहृत्परमामृतपद्मपः॥३०॥ अनुसूयाग
र्भरत्नं भोगमोक्षसुखप्रदः॥ जमदग्निकुलादित्यो रेणुका

नुतशक्तिमान्॥२१॥मातृहत्यादिनिर्लेपः स्कंदजिद्विप्रराज्य
दः॥सर्वक्षत्रांतकृद्वीरदर्पहा कार्त्तवीर्यजित्॥२२॥सप्तद्वी
पवतीदाता शिवाचार्ययशःप्रदः॥भीमः परशुरामश्च
शिवाचार्यैकविश्वभुक्॥२३॥शिवाखिलज्ञानकोशो भीष्मा
चार्योग्निदैवतः॥द्रोणाचार्यगुरुर्विश्वजैत्रधन्वा कृतांतकृ
त्॥२४॥अद्वितीयतपोमूर्त्तिर्ब्रह्मचर्यैकदक्षिणः॥मनु
श्रेष्ठः सतां सेतुर्महीयान्वृषभो विराट्॥२५॥आदिराजः १३
क्षितिपतिः सर्वरत्नैकदोहकृत्॥पृथुर्जन्माद्यैकदक्षो गीः

।दा॥श

श्रीकीर्त्तिः स्वयंवृतः॥२६॥सनकादिमुनिप्राप्यभगवद्भक्तिवर्द्ध
नः॥वर्णाश्रमादिधर्माणां कर्त्ता वक्ता प्रवर्त्तकः॥२७॥सूर्यवंश
ध्वजो रामो राघवः सद्गुणार्णवः॥२८॥काकुत्स्थो वीरराजार्यरा
जो धर्मधुरंधरः॥नित्यः स्वस्थाश्रयः सर्वभद्रग्राही शुभैकदृक्॥स
नररत्नं रत्नगर्भो धर्माध्यक्षो महानिधिः॥सर्वश्रेष्ठाश्रयः सर्व
शास्त्रार्थग्रामवीर्यवान्॥३०॥जगदीशो दाशरथी सर्वरत्नाश्र
यो नृपः॥समस्तधर्मसूः सर्वधर्मद्रष्टाखिलाखिलार्त्तिहृत्॥३१
अतींद्रो ज्ञानविज्ञानपारदश्वा क्षमानिधिः॥सर्वप्रकृष्टः शि
ष्टेष्टो हर्षशोकाद्यनाकुलः॥३२॥पित्राज्ञात्यक्तसाम्राज्यः सपत्नो

दयनिर्णयः ॥ गुहादेशात्परिनेष्टपर्णशिवस्पर्शजटाधरः ॥३३॥ चि
त्रकूटाभरत्नाढ्यजगदीशो वनेचरः ॥ यथेष्टामोघसर्वार्त्ति
देवेन्द्रनयनाग्निहा ॥३४॥ ब्रह्मेन्द्रादिनतैषीको मारीचिविराधवि
राधहा ॥ ब्रह्मशापहताशेषदंडकारण्यपावनः ॥ चतुर्दश
सहस्रोग्ररक्षोघ्नैकशरैकधृक् ॥[illegible]॥ खरारिस्त्रिशिरो
हंता दूषणघ्नो जनार्दनः ॥३६॥ जटायुषोग्निगतिदोगस्त्यस
र्वस्वमंत्रराट् ॥ लीलाधनुःकोट्यपास्तदुंदुभ्यस्थिमहाचयः
॥३७॥ सप्ततालव्यधाकृष्टध्वस्तपातालदानवः ॥ सुग्रीवरा १४
ज्यदोहीनो मनसैवाभयप्रदः ॥३८॥ हनुमद्रुद्रमुख्येशसम

स्तकपिदेहभृत् ॥ सनागदैत्यबाणैकव्याकुलीकृतसागरः ॥३९॥
सम्लेच्छकोटिबाणैकशुष्कनिर्दग्धसागरः ॥ समुद्राद्भुतपूर्वैक
बद्धसेतुर्यशोनिधिः ॥ असाध्यसाधको लंकासमूलोत्कर्षद
क्षणः ॥ वरदभजगत्सपौलस्त्यकुलकृंतनः ॥४१॥ रावणि
घ्नः प्रहस्तच्छिन्नकुंभकर्णभिदुग्रहा ॥ रावणैकशिरश्छेत्तानि
शंकेंद्रैकराज्यदः ॥४२॥ स्वर्गास्वर्गत्वविच्छेदी देवेंद्रानिंद्रताह
रः ॥ रक्षोदेवत्वहृद्धर्माधर्मघ्नपुरुहूतनुत् ॥४३॥ नतिमात्रदशा
स्यारिदत्तराज्यविभीषणः ॥ सुधावृष्टिमृताशेषस्वसैन्योज

वनैकक्षेत्रं॥४४॥देवब्राह्मणनामैकधानासर्वामरार्चितः॥ब्रह्मस
र्वेंद्ररुद्रादिवंद्योपितमस्तिप्रियः॥४५॥अयोध्याखिलराज्ञाग्य्रः
सर्वज्ञेनमनोहरः॥स्वाम्यनुल्पलपादंडोहनोक्लैष्टकमन्प्रियः।
॥४६॥स्वपक्षादिन्यायदक्षोहनार्थाधिकसाधकः॥वंधयाजा
नुचितज्ञत्वारकोविदनुत्सृतत्॥४७॥पार्वत्याधिकमुक्तात्मा
प्रियान्यकस्मगारिजित्॥सालानुकूशानुवत्सलेंगाभिनानोप
राजितः॥४८॥कोशलेंद्रोवीरबाहुःमन्यार्थन्यक्कसोदरः॥शारमंधाम
निर्धूतधरणीमंडलोजयः॥४९॥ब्रह्मादिकाम्यमानिध्यसनाथी ९५
कृतदैवतः॥ब्रह्मलोकाप्तचंडालाघमोषणाणि सार्थकः॥५०॥

क्षणानगाईनस्वादिचिरायोध्याविनैकक्षेत्र॥रामहिनायसोमित्रोज
ह्मणप्रस्नेंद्रजित्॥५१॥विशुभ— शनामाक्षिपाकुकाराज्यनिर्व
तः॥नरनोमय्रगंधर्वकोटिघ्रोलवणांतकः॥५२॥शत्रुघ्नोवैघ
राहायवेदगर्भोविधीपतिः॥नित्यानूतकरोधन्वंनरियर्तोजगद्
रः॥५३॥स्वर्णारिघ्नःसुराजीवादक्षिलेशोद्विजाधिपः॥छिन्नमू
र्धपदेशार्कशेषागस्त्यापिनामरः॥५४॥विश्वामित्रोयरूप्रार्थ
शिरछेत्तान्तनाक्वनिः॥वाजपेयादिनामाग्निर्वेदधर्मपरायणः।
श्वेनपद्मापपतिःसांख्यमणोनासर्वसिद्धिप्रदः॥विश्वप्रकाशिन

ज्ञानयोगमोहनमिस्त्रहा ॥५६॥ योगस्वामी ध्याननंगः सगरात्मज
नम्मक्तनू ॥ धर्मो वृषेंद्रः सुस्नीपनिंसुद्धात्मनाविनः ॥५७॥ शंतुत्रि
पुरहादैकस्थैर्यविश्वरथोद्व्हः ॥ नक्रशंनुजिनोदैस्यामनवाप
समस्तपः ॥५८॥ माहात्मलयविश्वैकछिनीयोविलनागराहरि
षदेवमहस्राद्वसहस्रास्यशिरोनुजः ॥५९॥ फणाफशिफणा
कारयोजिनोऽब्जबुदस्थितः ॥ कालाग्निरुद्रजनकोमुशला
स्त्रोहलायुधः ॥६०॥ नीलांबरो वारुणीशो मनोवाक्कायदोषह
न्नसंतोषदृष्टिमात्रपातिनैकदशाननः ॥६१॥ वालिसंयमनो

॥५१॥ १५

घोरो रौहिणेयः प्रलंबहा ॥ मुष्टिकघ्नो द्विविदहा कालिंदीक
र्षणो बलः ॥६१॥ रेवतीरमणः पूर्वभक्तिखेदाच्युताग्र
जः ॥ देवकीवसुदेवाह्वोकश्यपादिनिकंदनः ॥६२॥ वाल्ले
पः सात्वतांश्रेष्ठः शौरियदुकुलेश्वरः ॥ नराकृतिपरंब्रह्म
सव्यसाचीवरप्रदः ॥६३॥ ब्रह्मादिकाम्यलालित्यजगदा
श्चर्यशैशवः ॥ पूतनाघ्नः शकटभित् यमलार्जुनभंजनः
॥६४॥ वातासुरारिकेशिघ्नो धेनुकारिर्गवीश्वरः ॥ दामोद
गोपदेवो यशोदानंदकारकः ॥६५॥ कालीयमर्द्दनः सर्व

गोपगोपीजनप्रियः॥लीलागोवर्द्धनधरोगोविंदोगोकुलोत्स
वः॥६६॥अरिष्टमथनःकामोन्मत्तगोपीविमुक्तिदः॥सद्यः
कुवलयापीडघातीचाणूरमर्द्दनः॥६७॥कंसारिरुग्रसे
नादिराज्यव्यापारितामरः॥सुधर्माङ्कितभूर्लोकोजरासंध
बलांतकः॥६८॥त्यक्तभग्नजरासंधोभीमसेनयशःप्रदः॥
सांदीपनिमृतापत्यदाताकालांतकादिजित्॥६९॥समस्त
नरकत्रातासर्वभूपतिकोटिजित्॥रुक्मिणीरमणोरुक्मि
शासनोनरकांतकृत्॥७०॥समस्तसुंदरीकांतोमुरारिर्गरु १७

॥।

७१ डध्वजः॥एकाकिजितरुद्रार्कमरुदाद्यखिलेश्वरः॥देवेंद्रदर्पहाक
ल्पद्रुमालंकृतभूतलः॥बाणबाहुसहस्रच्छित्नंद्यादिगणको
टिजित्॥७२॥लीलाजितमहादेवोमहादेवैकपूजितः॥इंद्रा
र्थार्जुननिर्भंगजयदःपांडवैकधृक्॥७३॥काशिराजशिरश्छे
त्तारुद्रशक्त्येकमर्द्दनः॥विश्वेश्वरप्रसादाढ्यःकाशिराजसु
तार्द्दनः॥७४॥शंभुप्रतिज्ञाविध्वंसीकाशीनिर्दग्धनायकः॥काशी
शगणकोटिघ्नोलोकशिक्षाद्विजार्चकः॥७५॥शिवतीव्रतपोवश्यः
पुराशिववरप्रदः॥शंकरैकप्रतिष्ठाधृक्स्वांशशंकरपूजकः॥७६॥

शिवकन्यावनपतिः शल्यरूपशिवारिहा ॥ महालक्ष्मीवपुर्गौरी
त्रातादेवलछत्रहा ॥७१॥ स्वधाममुचुकुंदैकनिःकालयवनेष्ट
लत् ॥ मृगुनापतिरानीनः परिलीनद्विजात्मजः जगौसुदामारंग
नकार्थं नृपानीतं स्वैनवः उद्धर्त्तशिशुपालादिमुक्तिदो द्वार
केश्वरः ॥७९॥ आचांडालादिकप्राप्य द्वारकानिधिकोटिलसन्
त्रक्रोधवमुख्यैकनक्रुचचंदमुक्तिदः ॥८०॥ सबालस्त्रीजन ९८
क्रीडामृनवायानानार्णवः ॥ ब्रह्मास्त्रदग्धगर्भस्थः परीक्षिज्जी
वनैकक्लत् ॥८१॥ परिलीनद्विजसुतानेतार्जुनमदापहा ॥ गूढ

मुद्रास्तनिरस्तभीष्माद्यखिलकौरवः ॥८२॥ पार्थार्थखंडिताशेष
दिव्यास्त्रपार्थमोहकृत् ॥ गार्न्नशापलब्धस्त्वपादवोधाभयाप
दः ॥८३॥ जराव्याधादिगनिद्धः स्मृतमात्राखिलेष्टदः ॥ कामदे
वोऽनिपानिर्मन्मथः शंबरांतकः ॥८४॥ अनंगोजितगौरीशोर
तिकांतः स्वदेप्सितः ॥ पुष्पेषुर्विश्वविजयी स्मरः कामेश्वरीप्रिय
॥८५॥ उषापतिर्विश्वकेतुर्विश्वतृप्तोधिपूरुषः ॥ चतुरात्माच
तुर्व्यूहश्चतुर्वर्गविधायकः ॥८६॥ चतुर्भेदैकविश्वात्मा सर्वोत्कृ
ष्टांशकोटिसूः ॥ आश्रमात्मापुराणर्षिर्व्यासः शाखासहस्रकृत् ॥८७॥

माहानारत।निर्माताकवींद्रोबादरायणः॥कृष्णद्वैपायनःसर्व
पुरुषार्थैकबोधकः॥८८॥वेदांतकर्त्ताब्रह्मैकव्यंजकःपुरुवंशज
न्॥बुद्धोध्यानजिताशेषदेवदेवोजगत्पतिः॥८९॥निरायुधोज
गज्जेत्रोश्रीधरोदुष्टमोदनः॥दैत्यदेववहिःकर्त्तावेदार्थश्रुति
गोपकः॥९०॥सौधोधनिर्नष्टदृष्टसुखदःसदसस्पतिः॥पथ
योग्याखिलरूपःसर्वशून्योखिलेष्टदः॥९१॥चतुःकोटिपृथक्
तत्त्वंप्रज्ञापारमितेश्वरः॥पाखंडवेदमार्गेशःपाखंडश्रुतिगोपकः १५
॥९२॥कल्किविष्णुयशःपुत्रःकलिकालविलोपकः।समस्तम्ले

ध्वंसर्वसृष्टिद्विजातिकृत्॥९३॥सत्यप्रवर्त्तकोदेवद्विजदीर्घक्षुधा
पहः॥अश्ववारादिरेवंतःपृथ्वीदुर्गतिनाशनः॥अमथ्येकज
गद्धाम्नाविश्वबंधोजयध्वजः॥आत्मतत्वाधिपःकर्त्ताश्रेष्ठोविधि
रुमापतिः॥९५॥मघध्लानंतनत्सीलनूनष्टनिःशेषधर्मधृक्
अनंतस्वर्णयोगेकहेमपर्णाखिलध्वजः॥९६॥नर्त्तश्रेष्टभजेशो
ग्योमरात्रिर्गुणकान्नणी॥कश्यपोदेवराड्डिंडःप्रकृक्तादोदेव
राट्शासी॥९७॥नक्षत्रेशोरविस्तेजःश्रेष्टःशुक्रःकवीश्वरः॥म
हर्षिराहुर्गुरुर्विष्णुरादित्येशोबलिस्वराट्॥९८॥वायुर्वह्निः

मुविः श्रेष्ठः अजेशानश्च शंकरो रुद्रराट् गुरुः ॥ विद्वत्तमश्चित्रर
थो गंधर्वाणां — — नमः ॥ १९ ॥ वर्णादिरक्षराणां गौरीश
क्तः स्त्रीणां च नारदः ॥ देवर्षिराट् पांडवानां अर्जुनो वादः प्र
वादराट् ॥ २०० ॥ पवनः पवनेशानो वरुणो यादसांपतिः ॥ गंगा
तीर्थोत्तमो द्यूतं छलमस्त्रं वरौषधं ॥ १ ॥ अन्नं सुदर्शनो स्त्राणां
वज्रं प्रहरणोद्यमं ॥ उ — — वा वाजिराज ऐरावत इभेश्वरः ॥ २ ॥
अरुंधत्येकपत्नीशो अश्वत्थो शेषवृक्षराट् ॥ अध्यात्मविद्या
विद्यानां प्रणवः छंदसांवरः ॥ ३ ॥ मेरुर्गिरिपतिर्मार्गो मासाग्रः २०

१

का — सत्तमः ॥ दि — — धाम्नामर्वसिद्धः कपिलः सामवेदराट् ॥ ४ ॥
तार्क्ष्यः खगेंद्रो ऋन्न्यग्रोव वसंतः कल्पपादपः ॥ कामधेनुः रात्रि
ध्रौव्यः सुसत्तमः ॥ ५ ॥ चिंतामणिर्गुरुश्रेष्ठो मा — निनमः
पिता ॥ सिंहो मृगेंद्रो नागेंद्रो वासुकीन्दवरो नृपः ॥ ६ ॥ वर्णेशो
ब्राह्मणश्चेति कृष्णस्यं नमो नमः ॥ इत्येनवासुदेवस्य वि
ष्णोर्नामसहस्रकं ॥ ७ ॥ सर्वापराधशमनं परं भक्तिविवर्द्धनं ॥
अक्षयं ब्रह्मलोकादि सर्वस्वर्गैकसाधनं ॥ ८ ॥ विष्णुलोकैकसो
पानं सर्वदुःखविनाशनं ॥ समस्तसुखदं सद्यः परं निर्वाणदायकं ९

कामक्रोधादिनिःशेषमनोमलविशोधनं ॥ शांतिदं पापशमनं
नृणां महापातकिनामपि ॥ सर्वेषां प्राणिनां मातः सर्वाभीष्ट
फलप्रदं ॥ समस्तविघ्नशमनं सर्वारिष्टविनाशनं ॥ घोरदुः
खप्रशमनं तीव्रदारिद्र्यनाशनं ॥१२॥ ऋणत्रयापहं गुह्यं ध
नधान्ययशस्करं ॥ सर्वैश्वर्यप्रदं सद्यः सिद्धिदं सर्वधर्मदं ॥
नानायज्ञतपोदानव्रतकोटिफलप्रदं ॥ जगज्जाड्यप्रशमनं
सर्वविद्याप्रवर्तकं ॥१४॥ राज्यदं भ्रष्टराज्यानां रोगिणां सर्वरो
गहृत् ॥ वंध्यानां सुतदं चाशु स्त्रीणां जीवितप्रदं ॥१५॥ भूतग्र २१

हविषध्वंसग्रहपीडाविनाशनं ॥ मांगल्यं पुण्यमायुष्यं श्रवणात्
पठनाज्जपात् ॥१६॥ सत्यं ह्यखिला वेदाः सांगोपांगाश्च कोटिशः
पुराणशास्त्रस्मृतयः कलां नार्हन्ति षोडशीं ॥१७॥ जप्त्वास्यैका
क्षरं स्तोत्रमंत्रं पादं वा पठति प्रिये ॥ नित्यं सिध्यति सर्वेष्टमचि
रात् किमुताखिलं ॥१८॥ नानेन सुखदं सद्यः प्रत्ययं सर्वकर्मसु
इदं न देयं पापिष्ठे गोप्यं स्वार्थैकसिद्धये ॥१९॥ नावैष्णवाय दा
तव्यं विकल्पोपहतात्मने ॥ न शिवद्विषे विनाशाय विष्णुसामान्य
दर्शिने ॥२०॥ देयं पुत्राय शिष्याय सुहृदे हितकाम्यया ॥ मन्त्रमा

दांकृतेनेदं गृहीध्यं त्वत्वमेधसः ॥२१॥ कलौ सर्वः फलं कल्यः कामं ने
ष्यंति नारदः ॥ लोकानां नाग्यहीनानां पनो दुःखं विनश्यति ॥२२॥
छित्रेषु वैष्णवेष्वेनदार्पावर्त्रे न विद्यति ॥ नास्ति विष्णोः परं तत्वं ना
स्ति विष्णोः परं पदं ॥२३॥ नास्ति विष्णोः परं ज्ञानं नास्ति मोक्षो ह्य
वैष्णवः ॥ नास्ति विष्णोः परं स्थानं नास्ति विष्णोः परो जपः ॥२४॥ ना
स्ति विष्णोः परं ध्यानं नास्ति मंत्रो ह्यवैष्णवः ॥ किं तस्य बहुभिर्मंत्रैः
शास्त्रैर्वा बहुविस्तरैः ॥२५॥ वाजपेयसहस्त्रैर्वा न क्रियं यस्य जनार्द
नः ॥ सर्वतीर्थमयो विष्णुः सर्वशास्त्रमयः प्रभुः ॥२६॥ सर्वक्रतु २८

८

मयो विष्णुः सत्यं सत्यं वदाम्यहं ॥ आब्रह्मसारसरस्वं सत्य
मेतन्मयोदितं ॥२७॥ पार्वत्युवाच ॥ धन्यास्म्यनुगृहीतास्मि
कृतार्थास्मि जगद्गुरो ॥ त्वते । यन्मयेदं स्कनं स्तोत्रं नरहसा
मुकुलन्त्रं ॥२८॥ अहो वनमहत्कष्टं समस्तं भुवनं हरौ ॥ वि
द्यमानेपि सर्वेशो मूढाः क्लिश्यंति संसृतौ ॥२९॥ यमुद्दिश्य पस
दा नाथ महेशोपि दिगंबरः ॥ जटिलो भस्मलिप्तांगो नपस्वी वी
तयतेजने ॥३०॥ न तो गथिकोऽस्ति को देवो लक्ष्मीकांतान्मधु
द्विषः ॥ मयन खिंन्यते नित्यं त्वयायोगेश्वरेण हि ॥३१॥ नतः

परं किमधिकं पदं श्रीपुरुषोत्तमात्। नमविज्ञाय किंमूढ जपज्ञे
ज्ञानमानिनः ॥२२॥ मुषितास्मि त्वया नाथ चिरं यद्यमीश्वरः।
प्रकाशितो न मे पूस्मात्त्वमाविद्या दिव्यशक्तयः ॥२३॥ अहो सर्वे
श्वरे विष्णुः सर्वदेवोत्तमोत्तमः। नवेदादिगुरुर्मूढैः सामान्यश्च
वीक्ष्यते ॥२४॥ महीयसां हि माहात्म्यं नजमानान्नजं निजे। छिपनो
पि यथा पापनुपेक्ष्यने क्रमाचिना ॥२५॥ मयापि बाल्ये स्वपितुः
प्रजाहृष्टा कुबुद्धिना ॥२६॥ त्वोदृशाकामसंपोद्धर्प्रियमाराध्यवैन
ना ॥२७॥ यकुबुद्धिसमस्तनाममदेवोपि निर्मितं वस्तामाहितोन सा 23

२०

रहीतयानं विष्णितान्यमश्च प्रजान्योन्यवदाद्यः ॥ विलसं निम
ज्ञाकाया ॥ समूरुमित्रवांधवा ॥२७॥ नामृतेनैव धर्मार्थका
मो मोक्षोपि हरनः ॥ क्षुधितानां दुर्गतानां क्रुनो योगसमाध
यः ॥२८॥ त्वया विनाकदेवत्वं क्वैश्वर्यं क परिग्रहः ॥ सर्वेन नवं
निर्जीवं नो पानना ज्ञावसंक्लिना ॥२९॥ सच संसारसारैक
मम लोकैकनायकः ॥ वशगा कमला यस्य सत्कां त्वामपि
शंकरः ॥३०॥ कस्तेन तुल्यनामेति देवदेवै विष्णुना ॥ यस्यां
न १

शांशावतारेणविनासद्योविलीयते॥४१॥जगदेतन्न
याप्याकृदोषायेनहिमोहिताः॥नास्तिजन्मजरामृ
त्युनप्राप्यंस्वर्गमेवच॥४२॥कामाद्यासक्तचित्तत्वा
न्नकिंतुसर्वेभ्यःप्रभुः॥तस्मयत्नात्मदाकारको
मिठितुंनवेन॥४३॥विष्णोर्नामसहस्रंतुप्रत्यहंच
पनधक्ष॥नाम्नैकेनतुयेनस्यात्तत्तुल्यंश्रीहिमेत्र
ते॥४४॥ ॥श्रीमहादेवउवाच॥ रामरामेति २४

११

रामेतिरमेरामेमनोरमे॥सहस्रनामतत्तुल्यंराम
नामवरानने॥४५॥एषनिष्कंटकःपंथायत्रसप्त
ज्यतेहरिः॥कुपथंतंविजानीयाज्जोविंदरहितागमं
॥२४६॥ ॥इतिश्रीपद्मपुराणेउत्तरखंडेउमामा
हेश्वरसंवादेश्रीवासुदेवसहस्रनामस्तोत्रंसंपूर्णं
॥ ॥छ॥ ॥संवत्१७४५वर्षेभाद्रपदवदी१०गुरौ

२४

मिनांतोनमत्वीवीत्यंत्रैकैः